

दरुधकलरन रणनीतिक योजनल

(२०७७-१९९७)

तुलसीपुर उपमहलनगरपालिका

तुलसीपुर, दलड

हाम्रो गन्तव्य :

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका लुम्बिनी प्रदेशको दाङ जिल्लामा अवस्थित छ । यो जिल्लाको ठूलो शहर हो । राप्तीका सल्यान, रुकुम, रोल्पाको मुख्य व्यापारिक केन्द्र रहेको तुलसीपुर विकासोन्मुख शहर हो । महिला ७६,५०४ र पुरुष ७३,१४३ गरी १,४९,६४७ जनसंख्या रहेको यस नगरपालिकामा परिवारको औसत आकार ४.४ छ ।

यस उपमहानगरपालिकालाई १० र २० वर्षमा कस्तो बनाउन सकिन्छ भन्ने केही सपनासहित यो दिर्घकालिन रणनीतिक योजना तयार पारिएको छ । यो योजनाले आगामी दिनमा तुलसीपुर कस्तो बनाउने र हामी कहाँसम्म पुग्न खोजेका छौं भन्ने कुराको रणनीतिक लक्ष्यहरु निर्धारण गरेको छ ।

हामीले यसमा केही महत्वाकांक्षी योजनाहरु समेत निर्माण गरेका छौं । निर्धारित लक्ष्यमा पुग्न त्यही अनुसारका रणनीतिहरु पनि निर्माण गरिएको छ । तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको अबको यात्रालाई मार्गदर्शन गर्ने दूरदृष्टि, रणनीतिक लक्ष्य, उद्देश्य र रणनीति निर्धारण गरी यो दिर्घकालिन रणनीतिक योजना तयार पारिएको छ ।

बिधि :

दिर्घकालिन रणनीतिक लक्ष्य निर्माणका लागि उपमहानगरपालिकाका जनप्रतिनिधि, शाखा, महाशाखा प्रमुखका साथै विभिन्न विषयविज्ञहरूसँग छलफल र परामर्श गरिएको छ । वडा तहका जनप्रतिनिधि, स्थानीय जानिफकार र अगुवाहरूसँग पनि मसिनो तरिकाले छलफल गरी आगामी दिनमा उपमहानगरपालिका कस्तो बनाउने भन्ने परिकल्पना गरिएको छ । संघ र प्रदेश सरकारका नीति, नियम, लक्ष्य, उद्देश्यलाई पनि ध्यान दिदै कार्यक्रमहरु तय गरिएको छ ।

दूरदृष्टि : समृद्ध तुलसीपुर : सबैका लागि, सधैंका लागि

तुलसीपुर उपमहानगरपालिकालाई समृद्ध शहरका रूपमा विकास गर्ने दूरदृष्टि राखेर काम गरिनेछ । समृद्ध शहर सबै बर्ग, समुदाय र जातजातीका लागि हुनेछ । समृद्ध शहर निर्माणका लागि नागरिकको शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार, आर्थिक स्तर बृद्धि जस्ता काममा उचित लगानी गरिनेछ ।

उपमहानगरपालिकाका भौतिक संरचना, विकासका पूर्वाधार, सडक, यातायात, विद्यालय, बजार व्यवस्थापन, सरसफाई लगाएतका विषयमा पनि उचित ध्यान दिएर काम गरिनेछ । नगरभित्रै रोजगारका अवसर सिर्जना गरी युवाहरुलाई उद्यमी बनाउने र कृषीलाई व्यवसायीकरण गर्ने कुरामा हामीले विशेष जोडबल गर्नेछौं ।

नागरिकलाई गरिवीको रेखामुनिबाट माथि उठाउन गाउँगाउँमा विभिन्न रोजगारका अवसर सिर्जना गर्नेछौं । यसका लागि श्रमिक बैंक समेत स्थापना गरेर काम गरिएको छ ।

पर्यटन प्रवर्द्धन गरी नगरको आर्थिक स्तर उकासिनेछ । साँस्कृतिक सम्पत्तीलाई पर्यटनसँग जोडेर कला संस्कृतीको विविधतालाई स्थानीय पहिचान बनाइनेछ ।

संरचना :

दिर्घकालिन रणनीतिक योजनालाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ । १० र २० वर्षमा उपमहानगरलाई कहाँ पुऱ्याउने भन्ने लक्ष्यका साथ दुईखालको योजनाहरु निर्माण गरिएको छ । २० वर्षको परिकल्पना गरी लक्ष्यहरु निर्धारण गरिएको छ । त्यसमध्ये १० वर्षमा सम्पन्न गर्न सकिने योजनालाई १० वर्षे र २० वर्षमा सम्पन्न हुने योजनालाई २० वर्षे योजना भनेर विभाजन गरिएको छ ।

भाग १ : १० वर्षे रणनीतिक योजना

१० वर्षमा सम्पन्न गर्नसकिने योजनालाई आधार मानेर १० वर्षे रणनीतिक योजना तय गरिएको छ । यसमा लक्ष्य, रणनीति र कार्यक्रमहरु तय गरी त्यसको बजेट समेत अनुमान गरिएको छ । १० वर्षमा हाँशिल गर्नसकिने उपलब्धीलाई आधार मानेर यो योजना तयार पारिएको छ ।

लक्ष्य :

दूरदृष्टिमा पुग्नका लागि १० वर्षमा हामीले निम्न अनुसारका रणनीतिक लक्ष्यहरु तय गरेका छौँ :

लक्ष्य : १ : खरका छानामुक्त नगर

तुलसीपुर उपमहानगरपालिकालाई १० वर्षमा खरका छानामुक्त बनाउने लक्ष्य निर्धारण गरिएको छ । खरको छाना जोखिमपूर्ण भएकाले सुरक्षित बसोबासको ग्यारेण्टी गर्न सबै घरहरुको संरचना परिवर्तन गरी पक्की वा जस्तापाताको छाना बनाउने अभियान चलाइने छ । छाना परिवर्तनका लागि प्रत्येक परिवारको आर्थिक अवस्था अध्ययन गरी आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।

लक्ष्य : २ : सडक र यातायातमा सबैको पहुँच

तुलसीपुरका हरेक गाउँमा सडक विस्तार र स्तरोन्नती गरी बाह्रै महिना यातायात सञ्चालन गर्ने वातावरण बनाइनेछ । कतिपय गाउँहरु अझै पनि दुर्गम रहेकाले ती गाउँसम्म पुग्ने सडकको अवस्था सुधार गरी नियमित यातायातका साधानहरु सञ्चालन हुने अवस्था सिर्जना गरिनेछ ।

लक्ष्य : ३ : प्राविधिक शिक्षाको गन्तव्य

प्राविधिक शिक्षा अध्ययनका लागि जिल्ला बाहिर जानुपर्ने वातावरण तयार गरिनेछ । यसका लागि हरेक माध्यमिक विद्यालयमा प्राविधिक विषयहरु अध्ययन अध्यापनका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ । उपमहानगरपालिका आफैले सञ्चालन गरेको मेट्रो कलेजमा पनि विभिन्न प्राविधिक विषयहरु थप गर्दै लगिनेछ । उपमहानगरपालिका प्राविधिक शिक्षाको गन्तव्य बन्नेछ ।

लक्ष्य : ४ : मोतीविन्दुमुक्त नगर

तुलसीपुर उपमहानगरपालिकालाई मोतीविन्दुमुक्त नगर बनाइनेछ । मोतीविन्दु भएका नागरिकको आँखा अप्रेशनका लागि आँखा अस्पतालसँग सहकार्य गरी हरेक वडामा शिविरहरु सञ्चालन गरिनेछ । अप्रेशनका लागि लाग्ने खर्चमा उपमहानगरपालिकाले सहयोग गरी सहज उपचारको व्यवस्था गरिनेछ ।

लक्ष्य : ५ : कृषी क्रान्ति

तुलसीपुर उपमहानगरपालिकामा अहिले चलिरहेको परम्परागत कृषी पेशालाई आधुनिकिकरण गरी कृषीमा क्रान्ति ल्याइनेछ । किसानहरुको सिप विकास गरी कृषीलाई व्यवसायीकरण बनाइनेछ । विभिन्न ठाउँमा कृषी पकेट क्षेत्र घोषणा गरी त्यसलाई उन्नत र आधुनिक बनाइनेछ ।

रणनीतिहरु :

माथिका लक्ष्य प्राप्त गर्न निम्न अनुसारका रणनीति तय गरिएको छ :

क्र. सं.	लक्ष्य	रणनीति
१	खरका छानामुक्त नगर	खरका छाना भएका घरपरिवार रेखांकन गर्ने ।
		खरका छाना परिवर्तनका लागि सहायता प्रदान गर्ने ।
		सुरक्षित आवास निर्माणको सिप र ज्ञान प्रदान गर्ने ।
२	सडक र यातायातमा सबैको पहुँच	हरेक गाउँमा सडक विस्तार गर्ने ।
		भएका सडकहरुको स्तरोन्नती गर्ने ।
		यातायातका साधनहरु सञ्चालन गर्ने ।
		हरेक गाउँमा बसपार्कहरु निर्माण गर्ने ।
३	प्राविधिक शिक्षाको गन्तव्य	प्राविधिक शिक्षा सञ्चालनमा प्रोत्साहन गर्ने ।
		प्राविधिक शिक्षा सञ्चालन गर्ने विद्यालयलाई अनुदान सहायता दिने ।

		प्राविधिक शिक्षाको प्रयोगात्मक अभ्यासका लागि आवश्यक संरचनाहरू तयार गर्ने ।
		मेट्रो कलेजमा प्राविधिक विषयहरू थप गर्दै जाने ।
४	स्वस्थ र मोतीविन्दुमुक्त नगर	मोतीविन्दु भएका नागरिकको पहिचान गर्ने ।
		मोतीविन्दु अप्रेशनका लागि आर्थिक सहायता गर्ने ।
		मोतीविन्दुबाट बच्ने उपायबारे अभिमुखिकरण गर्ने ।
		गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच बृद्धि गर्ने ।
५	कृषी क्रान्ति	कृषीलाई व्यवसायीकरण गर्ने ।
		कृषीमा आधुनिक औजारहरूको प्रयोग गर्ने ।
		खेती प्रणालीलाई ठूलो मात्रामा विस्तार गर्ने ।
		कृषी पकेट क्षेत्रहरू निर्धारण गर्ने ।

कार्यक्रम र बजेट :

कार्यक्रम	बजेट हजारमा										
	लक्ष्य १ : खरका छानामुक्त नगर										
	२०७७/०७	०७८/७९	०७९/८०	०८०/८१	०८१/८२	०८२/८३	०८३/८४	०८४/८५	०८५/८६	०८६/८७	जम्मा
खरका छाना परिवर्तनमा अनुदान	२०००	३०००	४०००	५०००	६०००	७०००	८०००	९०००	१०००	११००	४६९००
सुरक्षित आवास सचेतना अभिवृद्धि	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५०००
लक्ष्य २ : सडक र यातायातमा सबैको पहुँच											
सडक विस्तार	२००००	५०००	१००००	१५०००	२००००	२५०००	३००००	३५०००	४००००	४५०००	९४७०००
सडक स्तरोन्नती	१००००	२००००	७०००	७५००	८०००	८५००	९०००	९५००	१००००	१०५००	८२५००
विभिन्न ठाउँमा बसपार्क निर्माण	२५००	३०००	३५००	४०००	४५००	५०००	५५००	६०००	६५००	७०००	४७५००
लक्ष्य ३ : प्राविधिक शिक्षाको गन्तव्य											
प्राविधिक शिक्षा सञ्चालनमा	३०००	४०००	५०००	६०००	७०००	८०००	९०००	१००००	१००००	१००००	७२०००

अनुदान											
प्राविधिक शिक्षाको संरचना निर्माण	२००००	५००० ०	८००० ०	१०००० ०	१५००० ०	२०००० ०	३०००० ०	४०००० ०	५०००० ०	६००००० ०	७८०००० ०
मेट्रो कलेजमा प्राविधिक विषय थप	५०००	६०००	७०००	८०००	९०००	१००००	१५०००	२००००	२५०००	३००००	१३५०००
लक्ष्य ४ : स्वस्थ र मोतीविन्दुमुक्त नगर											
मोतीविन्दु अप्रेसनमा सहयोग	४०००	५०००	६०००	७०००	८०००	९०००	९५००	९०००	८०००	७०००	७२५००
मोतीविन्दु सम्बन्धी चेतना विस्तार	२०००	२५००	३०००	३५००	३०००	३०००	४०००	४०००	२५००	२५००	३००००
स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर बृद्धि	१०००००	२०००० ०	३०००० ०	४०००० ०	५०००० ०	६०००० ०	७०००० ०	८०००० ०	९०००० ०	१००००० ०	५५०००००
लक्ष्य ५ : कृषी क्रान्ति											
कृषीमा आधुनिक औजारहरु को प्रयोग	१००००	२००००	३००००	४००००	५००००	६००००	७००००	८००००	९००००	१०००००	५५००००
कृषी पकेट क्षेत्र	१००००	३००००	५००० ०	१०००० ०	१५००० ०	२०००० ०	२५००० ०	३०००० ०	३५००० ०	४०००० ०	१८४००० ०

निर्माण											
कृषीमा व्यवसायी क सिसप विकास	२०००	२५००	३०००	३५००	४०००	४५००	५०००	५५००	६०००	६५००	४२५००
सिचाईको व्यवस्था	५००००	६००००	७००० ०	८००००	९००००	९००००	९५००० ०	२००००	२५००० ०	३०००००	९९२६००० ००
जम्मा											२६६९३९० ०

भाग २ : २० वर्षे रणनीतिक योजना

२० वर्षमा उपमहानगरलाई कस्तो बनाउने भन्ने योजना यसमा समावेश गरिएको छ । यो उपमहानगरको सुन्दर परिकल्पना हो । दुई दशकमा उपमहानगरमा ल्याउन सकिने परिवर्तन र विकासका सम्भावनालाई मध्यनजर गरी लक्ष्य, रणनीति र कार्यक्रमहरु तय गरी त्यसको बजेट समेत अनुमान गरिएको छ ।

लक्ष्य :

दूरदृष्टिमा पुग्नका लागि २० वर्षमा हामीले निम्न अनुसारका रणनीतिक लक्ष्यहरु तय गरेका छौं :

लक्ष्य : १ : स्मार्ट शहर

तुलसीपुरलाई स्मार्ट शहरका रूपमा विकास गर्ने मूल लक्ष्य हुनेछ । यसका लागि यहाँका नागरिकको जीवनशैलीमा परिवर्तन, चेतनास्तर बृद्धि, व्यवहारिक शिक्षा, स्वास्थ्यमा गुणस्तर, सद्भावपूर्ण समाज, विकासमा सहकार्य, प्रविधिमैत्री सेवा र सामाजिक समावेशिकरणको सिद्धान्त अनुसार स्थानीय सरकारमा सबैको सहज पहुँच बृद्धि गरिनेछ । सफा र सुन्दर शहरका रूपमा विकास गरी नमूना नगर बनाइनेछ । कृषी, पर्यटन, उद्योग, व्यवसाय र संस्कृतीलाई स्मार्ट बनाई हरेक नागरिक स्मार्ट बन्ने अवस्था सिर्जना गरिनेछ । सडक, यातायात, सिचाई, कृषी, बजार व्यवस्थापन, फोहोर व्यवस्थापन लगाएतका विषयमा पनि उचित ध्यान दिई नगरलाई स्मार्ट बनाइनेछ ।

लक्ष्य : २ : सिर्जनशिल र उत्साहजनक शहर

तुलसीपुरलाई सिर्जनशिल र उत्साहजनक शहरका रूपमा विकास गरिनेछ । यहाँ विभिन्न नयाँ नयाँ सम्भावनाहरु सिर्जना गरिनेछ । मानिसहरुमा छाएको निराशा मेटाउँदै सम्भावनाहरुको खोजी गरिनेछ । स्थानीय स्तरमै अवसर छ भन्ने कुरा स्थापित गरी युवाहरुलाई विदेश पलायन हुनबाट रोकिनेछ । कसैले पनि हिनताबोध पालेर बस्नुपर्ने छैन । हरेक नागरिकले आफ्नो सिप, दक्षता र योग्यता अनुसार कामका अवसरहरु प्राप्त गर्नेछन् ।

लक्ष्य : ३ : सुरक्षित तथा मानव संवेदनशिल शहर

तुलसीपुरको अहिलेको मुख्य चुनौती भनेको असुरक्षा हो । जिल्लाका अपराधिक घटनामध्ये सबैभन्दा धेरै तुलसीपुरमा हुन्छन् । यहाँको भूबनोट र सामाजिक जटिलताका कारण अपराधका घटनाहरु बृद्धि हुँदै गएका छन् । नागरिकलाई सकारात्मक भावनातिर अभिमुख गर्दै मानवीय भावना विकास गर्ने र शहरलाई सुरक्षित बनाउने काम गरिनेछ । मानवीय भावनाको विकास गर्न विभिन्न मनोपरामर्श र प्रशिक्षणका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । अपराधमा संलग्नहरुलाई

सुधार गर्दै विभिन्न रचनात्मक काममा लगाइनेछ । तुलसीपुरमा मानवीय संवेदना बृद्धि गरी सुरक्षित र मानवीय शहरका विकास गरिनेछ ।

लक्ष्य : ४ : वातावरणमैत्री शहर

विभिन्न खालका प्रदुषणहरु नियन्त्रण गरी तुलसीपुरलाई वातावरणमैत्री शहरका रुपमा विकास गरिनेछ । बृक्षारोपणका कार्यक्रमहरु विस्तार गर्दै ध्वनी, धुँवा र वायु प्रदुषण न्यूनिकरण गरी शहरलाई स्वच्छ वातावरणयुक्त बनाइनेछ ।

लक्ष्य : ५ : पर्यटकीय शहर

तुलसीपुरलाई पर्यटकीय शहरका रुपमा विकास गरिनेछ । यसका लागि पर्यटकीय पूर्वाधारहरुको उचित विकास गरिनेछ । प्राकृतिक सुन्दरता, साँस्कृतिक विविधता र स्थानीय पहिचानलाई पर्यटनका आधारका रुपमा विकास गरिनेछ ।

लक्ष्य : ६ : समावेशी शहर

तुलसीपुरलाई समावेशी शहरका रुपमा विकास गरिनेछ । महिला, बालबालिका, दलित, जनजाति र पछाडि पारिएका समुदायका आधारभूत अधिकारको संरक्षण गर्दै हरेक समुदाय र वडा हुँदै नगरलाई नै समावेशी बनाइनेछ । बालबालिकाको बाँच्न पाउने, संरक्षण हुन पाउने, विकास गर्न पाउने र सहभागि हुन पाउने अधिकारको संरक्षण गर्दै बालमैत्री समाज निर्माण गरिनेछ । लैंगिक हिंशामुक्त समाज निर्माण गर्दै नीति निर्माण तहमा महिलाको सहभागिता बृद्धि गरिनेछ । जातीय छुवाछुतमुक्त समाज निर्माण गर्दै दलित, जाजाती र पछाडि पारिएको समुदायको सशक्तिकरणमा जोड दिइनेछ । हरेक नागरिकलाई सम्मानपूर्वक बाँच्नपाउने वातावरण निर्माण गरिनेछ ।

लक्ष्य : ७ : स्वस्थ र शिक्षित शहर

शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा गुणस्तरीयता बृद्धि गरी तुलसीपुरलाई स्वस्थ र शिक्षित शहरका रुपमा विकास गरिनेछ । हरेक नागरिकले सहजै विशेषज्ञ सेवा प्राप्त गर्ने वातावरण निर्माण गरिनेछ । स्वास्थ्य विमाको व्यवस्था गरी नागरिकको उपचारमा सहजता ल्याइनेछ । विद्यार्थीहरुले रुची र क्षमताका आधारमा प्राविधिक विषय अध्ययन गरी उनीहरुका लागि नयाँ अवसरहरु सिर्जना गरिनेछ ।

लक्ष्य : ८ : विकासमा सहकार्य र सञ्जाल बृद्धि

तुलसीपुर उपमहानगरपालिकालाई एक स्थानीय तहका रुपमा मात्रै सिमित गरिने छैन । अन्य स्थानीय तह, प्रदेश र संघीय सरकारसँग यसको सम्बन्ध र सञ्जाल विस्तार गरी विकासमा सहकार्य गरिनेछ । निजी क्षेत्रसँग पनि विकासमा सहकार्य गरी उपमहानगरपालिकाको सञ्जाललाई फराकिलो बनाइनेछ ।

रणनीतिहरु :

माथिका लक्ष्य प्राप्त गर्न निम्न अनुसारका रणनीति तय गरिएको छ :

क्र. सं.	लक्ष्य	रणनीति
१	स्मार्ट शहर	अहिले भैरहेका कामहरुमा प्रविधिको प्रयोग गरी सेवालाई छिटोछरितो र गुणस्तरीय बनाउने ।
		सडकको गुणस्तर बृद्धि गरी शहरको सुन्दरता बृद्धि गर्ने ।
		नमूना शहर निर्माण गर्ने ।
		नगर बस सञ्चालन गरी यातायातमा सबैको पहुँच बृद्धि गर्ने ।
		व्यवस्थित पार्किङ स्थलहरुको निर्माण गर्ने ।
		तुलसी टावर निर्माण गरी व्यवसायीक भवन सञ्चालन गर्ने ।
		भूउपयोगको नीति बनाएर काम गर्ने ।
		गुणस्तरीय सेवा प्रवाहको प्रबन्ध गर्ने ।
		मेट्रो रेल सञ्चालन गर्ने ।
		नगरमा रिडरोड सञ्चालन गर्ने ।
		सिटी सेण्टर स्थापना गर्ने ।
		नगरका हरेक सडक कालोपत्रे बनाउने ।
		नगरको फोहोरको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।
		हरेक घरमा शुद्ध खानेपानीको व्यवस्था गर्ने ।
अन्तर्राष्ट्रिय खेलमैदान निर्माण गरी खेलकुदको विकास गर्ने ।		
राष्ट्रियस्तरको संग्रहालय निर्माण गर्ने ।		
२	सिर्जनशिल र उत्साहजनक शहर	बिभिन्न क्षमता भएका युवाहरुलाई उत्साहका साथ काम गर्ने वातावरण बनाउने ।
		लगानीकर्ताहरु भित्र्याएर बिभिन्न नयाँ उद्योगहरु स्थापना गर्ने ।
		युवाहरुलाई रोजगारीका अवसर सिर्जना गरी उद्यमी बनाउँदै लैजाने ।
		युवाहरुलाई नयाँनयाँ आविष्कारमा प्रोत्साहन गर्ने ।
		सम्भावनाका ढोकाहरु खोल्दै हरेक नागरिकलाई सिप र

		क्षमता अनुसार सिर्जनशिल काममा सहभागी गराउने । सक्रिय नागरिक योजना निर्माण गर्ने ।
३	सुरक्षित तथा मानव संवेदनशिल शहर	समुदायकै सक्रियता र समन्वयमा शान्त समाज निर्माण गर्ने । अन्तर्राष्ट्रियरूपमै सुरक्षित र काम गर्नयोग्य शहरका रूपमा चिनारी बनाउने । नगरका सबै मानवलाई भोक र आवासबाट मुक्त गराउने । मानवीय सद्भाव र सहकार्य बृद्धि गर्ने । सुरक्षित समुदाय योजना निर्माण गरी काम गर्ने । सामुदायिक सेवा र सुविधा योजना निर्माण गरी काम गर्ने ।
४	वातावरणमैत्री शहर	ग्रिन तुलसीपुर-क्लिन तुलसीपुरको अवधारणालाई मूर्तरूप दिने । सडक किनारा हरियाली बनाउने । वायु र ध्वनी प्रदुषण नियन्त्रण गर्ने । ईलेक्ट्रिकल सवारी साधनलाई प्रोत्साहन गर्ने । हरेक घर हरियाली अभियान सञ्चालन गर्ने । उद्योगहरु प्रदुषणमुक्त प्रविधि जडान गरी सञ्चालन गर्ने । कार्वन उत्सर्जन न्यूनिकरण गर्ने ।
५	पर्यटकीय शहर	पर्यटन प्रवर्द्धनका पूर्वाधार तयारी गर्ने । केवुलकार सञ्चालन गर्ने । कृषी पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्ने । साँस्कृतिक सम्पदालाई पर्यटन विकाससँग जोड्ने । अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको विमानस्थल सञ्चालन गर्ने ।
६	समावेशी शहर	नगरका हरेक नागरिक, घरपरिवार र समुदायलाई बालबालिकाप्रति संवेदनशिल बनाउने । बिद्यालयमा दण्डरहित र बालमैत्री तरिकाले शिक्षण गर्ने । उपमहानगरलाई लैंगिकहिंशामुक्त बनाउने । उपमहानगरलाई जातीय छुवाछुतमुक्त बनाउने । हरेक जातजाती, समुदाय र बर्गका नागरिकलाई सशक्त पारी स्थानीय सरकारमा सहज पहुँच बृद्धि गर्ने । नगरलाई बालमैत्री घोषणा गरी बालबालिकाका

		आधारभूत अधिकार सुरक्षित गर्ने ।
		बालमैत्री सूचकहरु पूर्णरूपमा पूरा भई त्यसले निरन्तरता पाउने ।
७	स्वस्थ र शिक्षित शहर	तुलसीपुरमै पाइलट कोष सञ्चालन गरिनेछ ।
		मेडिकल कलेज स्थापना गरिनेछ ।
		एक वडा, एक स्वास्थ्य संस्थाको व्यवस्था गरिनेछ ।
		नगरको आफ्नै गुणस्तरीय कलेज हुनेछ ।
		मातृ मृत्युदर र शिशु मृत्युदर शून्य बनाइनेछ ।
८	विकासमा सहकार्य र सञ्जाल बृद्धि	कर्णाली प्रदेशका साथै अन्य पालिकाका जनतालाई समेत सेवा प्रदान गर्ने शहरका रूपमा तुलसीपुरलाई विकास गर्ने ।
		बिभिन्न दातृ निकायसँग सम्बन्धी विस्तार गरी बाहिरी लगानी भित्र्याउने र नगरको विकास गर्ने ।
		जिल्लाका बिभिन्न स्थानीय सरकार, प्रदेश र संघीय सरकारसँग पनि सहकार्य बृद्धि गरी काम गर्ने ।

कार्यक्रम र बजेट :

कार्यक्रम	बजेट रु. हजारमा				जम्मा
	लक्ष्य १ : स्मार्ट शहर				
	२०७७/०८२	२०८२/८७	२०८७/९२	२०९२/०९७	
सडक निर्माण तथा व्यवस्थापन	५००००	७००००	८००००	९००००	२९००००
नगर बस सञ्चालन	८००००	९००००	१५०००	२०००००	३८५०००
वैकल्पिक बसपार्क निर्माण	५००००	१०००००	२०००००	३०००००	६५००००
मेट्रो टावर निर्माण	१०००००	५०००	५०००	५०००	११५०००
व्यवस्थित पार्किङ	२००००	५००००	७००००	१०००००	२४००००
मेट्रो रेल सञ्चालन	२०००००	३०००००	४०००००	५०००००	१४०००००
रिडरोड निर्माण	१०००००	१५००००	२००००	५०००००	७७००००
जम्मा					३८५००००
	लक्ष्य २ : सिर्जनशिल र उत्साहजनक शहर				
नयाँ उद्योगहरू स्थापना	५०००००	६०००००	७०००००	८०००००	२६०००००
श्रमिकहरूलाई शिल्पी बनाउने	१००००	२००००	३००००	४००००	१०००००
व्यवसायीक सिप र क्षमता विकास	१००००	२००००	३००००	४००००	१०००००
उद्योगीहरूलाई अनुदान, प्रोत्साहन	२००००	५००००	७००००	१०००००	२४००००
जम्मा					३०४००००
	लक्ष्य ३ : सुरक्षित तथा मानव संवेदनशिल शहर				
सुरक्षित शहरका लागि	५००००	१०००००	२०००००	३०००००	६५००००

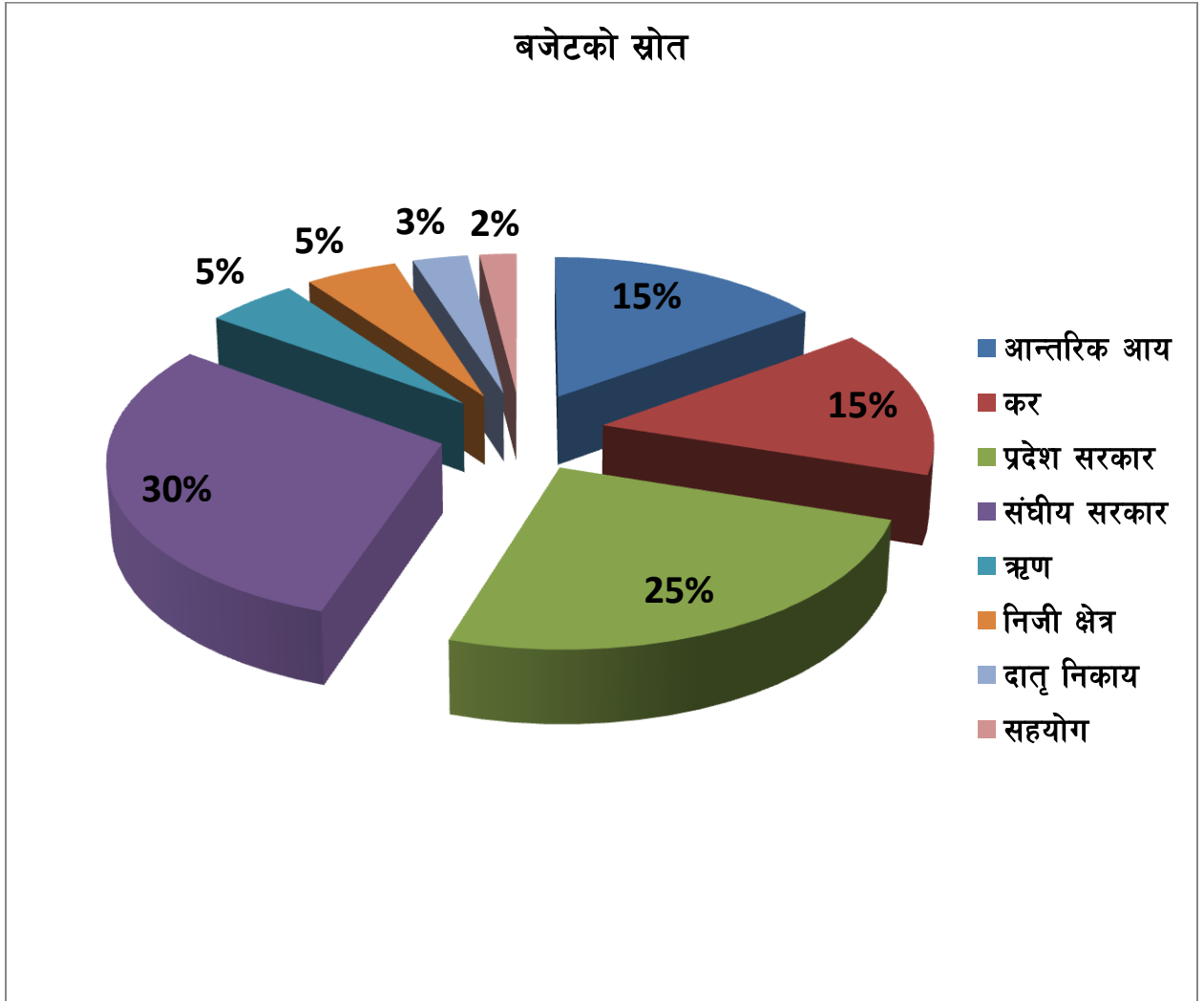
विपद् व्यवस्थापन संरचना तयारी					
सामुदायिक सचेतना केन्द्र स्थापना	२००००	५००००	७००००	१०००००	२४००००
सामुदायिक तथा सार्वजनिक पुस्तकालय स्थापना	५०००	६०००	७०००	१००००	२८००००
जम्मा					११७००००
	लक्ष्य ४ : वातावरणमैत्री शहर				
वृक्षारोपण	४००००	६००००	८००००	१०००००	२८००००
उद्योगमा प्रदुषणमुक्त संरचना जडान	२०००००	३०००००	४०००००	५०००००	१४०००००
कार्वन उत्सर्जन नियन्त्रण	१५०००	२००००	२५०००	३००००	९००००
विद्युतिय यातायात सञ्चालन	५०००००	७०००००	१००००००	१५०००००	३७०००००
जम्मा					५४७००००
	लक्ष्य ५ : पर्यटकीय शहर				
केवुलकार सञ्चालन	१००००००	२००००००	३००००००	५००००००	११००००००
अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल निर्माण	५०००००००	६०००००००	८००००००००	१०००००००००	१९१०००००००
साँस्कृतिक सम्पदाहरुको संरक्षण र प्रचारप्रसार	६००००	७००००	८००००	१०००००	३१००००
जम्मा					१९२१३१००००
	लक्ष्य ६ : समावेशी शहर				
बालमैत्री वडा घोषणा	५००००	१०००००	२०००००	३०००००	६५००००

बालमैत्री नगर घोषणा	८००००	९००००	१०००००	१५००००	४२००००
बालमैत्री प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१००००	३००००	५००००	८००००	१७००००
लैंगिक हिंसा नियन्त्रित नगर घोषणा	८००००	९००००	१०००००	१५००००	४२००००
छुवाछुतमुक्त नगर घोषणा	८००००	९००००	१०००००	१५००००	४२००००
जम्मा					२०८००००
	लक्ष्य ७ : स्वस्थ र शिक्षित शहर				
मेडिकल कलेज स्थापना	१००००००	३००००००	५००००००	१०००००००	१९००००००
पाइलट कोर्ष सञ्चालन	३००००००	५००००००	१०००००००	१५००००००	३३००००००
कलेज सञ्चालन र विस्तार	२००००००	३००००००	४००००००	५००००००	१४००००००
एक वडा-एक स्वास्थ्य केन्द्र	२०००००	३०००००	४०००००	५०००००	१४०००००
एक वडा, एक एम्बुलेन्स	१००००	३००००	५००००	७००००	१६००००
मातृ र शिशु मृत्युदर शुन्य कार्यक्रम	२००००	५००००	७००००	१०००००	२४००००
जम्मा					६७८०००००
	लक्ष्य ८ : विकासमा सहकार्य र सञ्जाल बृद्धि				
अन्य पालिका र जिल्लाहरूसँग सम्बन्ध विस्तार	१००००	३००००	५००००	७००००	१६००००
वाह्य लगानी बृद्धि	२००००	३००००	४००००	५००००	१४००००

निजी क्षेत्रसँग विकासमा सहकार्य	१००००	२००००	२००००	४००००	९००००
जम्मा					३९००००
कुल जम्मा					२०५११००००

बजेट स्रोत :

तुलसीपुर उपमहानगरपालिकालाई २० वर्षमा नमूना शहरका रूपमा विकास गर्न लिइएका लक्ष्य पूरा गर्न विभिन्न क्षेत्रबाट बजेटको व्यवस्था गरिनेछ । १० वर्षमा २६ अर्ब र २० वर्षमा २ खर्बको बजेट आवश्यक पर्ने भएकाले उक्त बजेटका स्रोतहरूको खोजी गरिनेछ । बजेट व्यवस्थापनका लागि निम्न स्रोतहरूको उपयोग गरिने छ ।

लक्ष्य र उपलब्धी :

तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको दिर्घकालिन रणनीतिक लक्ष्य अनुसार १० र २० वर्षमा प्राप्त गर्ने लक्ष्य तथा उपलब्धी निम्न अनुसार छन् :

क्र. सं.	सूचक	इकाई	हालको अबस्था (२०७७/०७८)	लक्ष्य	
				२०८७/०८८	२०९७/०९८
१	प्रतिव्यक्ती आय				
२	प्रतिव्यक्ती वार्षिक खाद्यान्न उत्पादन	केजी	१७१	२५०	५००
३	वार्षिक औषत कूल कृषी उत्पादन	मेट्रिक टन	७७७२९	८०५००	१०००००
४	व्यवसायीक कृषकहरुको संख्या	जना	९०	२००	५००
५	बाह्रै महिना सिचाई हुने क्षेत्र	प्रतिशत	१४	२०	४०
६	साक्षर जनसंख्या	प्रतिशत	९७	९८	१००
७	प्राविधिक शिक्षा प्राप्त विद्यार्थी	जना	९६९	४५००	१००००
८	आधारभूत शिक्षा प्राप्त गर्ने व्यक्ती	प्रतिशत	९०	९५	१००
९	विद्यार्थी भर्ना दर	प्रतिशत	९८.८	९९	१००
१०	३० मिनेटमा स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच भएका घरधुरी	प्रतिशत	९०	९५	१००
११	गर्भजाँच गर्ने महिला	प्रतिशत	७७	८५	१००
१२	स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने महिला	प्रतिशत	१००	१००	१००
१३	मोतीविन्दुका बिरामी	जना	१४६५	०	०
१४	वैदेशिक रोजगारमा गएका युवा	जना	७०९४	२५००	५००

१५	बाह्रै महिना यातायात सुचारु हुने पक्की सडक	किमी	१२०.१८	२००	५००
१६	सुरक्षित बसोबास गर्ने परिवार	संख्या	६०५६	१५०००	२००००
१७	वन क्षेत्र	हेक्टर	१४५.८	१७५	२५०
१८	प्रतिव्यक्ती वार्षिक लगानी	रु. हजारमा	९३३३	१२५००	१५०००